(פארטזעצונג פון פיידזש 4.)

פערדיענען אויף פסח, און דו וועסט מקיים זיין ושמחת בחגך! וואס, ניין?

ווייל באשע ניטעל האבען א ישוב. דער־מאהנט ער זיא, אז דיא בני ישראל, איי־דער זיי זיינען ארויסגעגאנגען פון מצרים, האבען זיי זיך געבארגט טייערע בלים, מלבושים און ציערונג. צו וואס? רוימט ער איהר איין: טאקע לכבוד יום טוב! לענט זיך עס איהר אויף דער דעה, באקט זיא אביסעל וועניגער מצות, גרייט זיא אן א קלענערען כבוד, ניט אביסעל וועניגער מעות־חטין און מאכט זיך א ניי בגד מיט א זילבערנעם שלאק. שבועות — זאגט ער איהר — איז נאך א גרעסערער יום טוב, מתן תורה! קויפט זיא זיך נייע פערל. עס געהט צו סכות, לאזט זיא זיך איבערמאכען דאס שטערנטיכעל, איבער־נייהען דאס ברוסט טיכעל און קויפט צו יוצא קענען שבת־קודש, ווייל שבת־קודש דערנאך זאגט ער איהר, אז זיא איז נישט א פאר ברילאנטליך צו דיא אויריגנלאך... איז גרעסער פאר'ן גרעסטען יום־טוב, — פאלגט זיא, און בעמיהט זיך אויף יעדען שבת־קודש אויף עפעס צו בענייען, כאטש א קליינינגקייט — א זיידען טיכעל אויפ'ן קאפ, א פשיטא! ראש השנה און הושענא־רבא, — וויא קויפט מען עס ניט קיין נייע ווייסע אדער העל־בלאהע בענדער? און פורים איז אויך א יום טוב, חנוכה אודאי; א שפאס, א נס, וואס עס איז געשעהן! דערנאך קומט חמשה עשר בשבט, ל"ג בעומר... כאטש אין גלות, קיין ימים טובים פעהלען נישט!

היינט אז דער מאן דארף אהיים קומען, איז דאך אידאי א מצוה, זיך אויספוצען אין עסיג אין אין האניג, — איין אשה כשרה, א אידישע טאכטער ברויכט נושא חן צו זיין ביים מאן אין דיא אויגען.

און בנוגע צו ציערונג, האט ער, דער יצר הרע, בעזונדערע טענות: באשע ניטעל פלעגט אמאל האבען א שווער טראגען, זאל זיא זיך קויפען א שנירעל רובינדליך; דאס איז דאך, כידוע, א גרויסע סגולה אויף א לייבט טראגען. אויך — עטליכע אסמיראדליך, דאס ווייסט דו דאך, איז א פראביער־שטיין פאר דער נשמה; ווארום נעער עס טראגט אזא שטיין און איז, חס ושלום, מזונה, פלאצט ער, דער שטיין; און האט מען נאר א שלעכטע מחשבה, פער־טונקעלט ער זיך, כידוע... וועט זי נכשל ווערען אין א שלעכטע מחשבה, וועט זיא וויסען תיכף ומיד תשובה צו טהאן! היינט איז דאך איהר מאן אלימלך גאנצע חדשים אונטערוועגס, און עס קומט איהר אויס צו מאכען חשבונות מיט סוחרים, פאר וואס זאל זיא נישט האבען אויף זיך עטליכע סאפיערליך, וואס העלפען צו חכמה? באשע ניטעל איז טאקע א חכמה אזוי אויך, אבער וואס מעהר איז אודאי געזונטער! און אזוי אנדערע שטיינער מיט אנדערע סגולות. און דער עיקר הער שטיין פירטה, וואס זיא דארף טראגען ווען דער מאן איז אין דער היים, ווייל דער אבן טוב ניט חן אין דיא אויגען, און מען ווערט זעהר געליעבט, אז מען טראגט איהם....

מיט איין ווארט, ער האט זי ארויסגע־פיהרט אויף א וועג — זאל גאט שומר ומציל זיין! זיא האט, וואס גאט גיט א טאג, אלץ מעהר געזונטקען און געזונטקען אין דער תאיה און אז דער בעל דבר האט געזעהען, אז ער איז זיא שוין ביינעקומען, אז זיא איז שוין אין דער בחינה פון א גוטע געשליידערטען שטיין, וואס לויפט שוין אליין בארג אראפ מיט כח פון שטוים פון דעם ערשטען מאל, נעהמט ער און שטעלט זיך שוין אוועק אהן א זייט, און זי טהוט זיך שוין אליין איהרם, און איז מקמץ אין צדקה, פארגט זיך און דיא קינ־דערלאך דעם ביפען אין מויל אריין; די אינגלעך ניט זיא איבער צו ערגערע מלמדים אבי עס זאל בילינער קאסטען, און לענט דעם גאנצען "האב און גאב" אן מלבושים און תכשיטין אריין!

איז איהר נאך וועניג, נעהמט זיא און שאפט אפ דיא דיעגסט, וואס זיא האט געהאלטען, און שלאגט איהר אריין אין חשבון אלע שאדענס וואס זיינען געווען אין שטוב, יא שולדיג נישט שולדיג, און נעהמט צו, מכלומרש'ט פאר רחמנות, איין ארימע יונגע יתומה, איין אויסגעהונגערט קינד, איהר א נאהענטע קרובה אפילו, און זאגט איהר, אז קיין שכירות וועט זי איהר ניט צאהלען; נאר דערפאר, אז עס וועט קומען דיא צייט, און עס וועט זיך טרעפען איהר זוג, וועט זיא איהר געבען נדן און מתנות, און פון זיך אראב עטליכע קליידער, און וועט זיא אליין פיהרען צו דער חופה און אקעגען טאנצען מיט א קוילטיש.... און נעהמט דערווייל דאס שכירות פון דער יתומה און גיט עס אויס אויף איהר תאוה...

דער מאן איהרער, דער חסיד אלימלך, האט, פערשטעהט זיך, פון דעם אלעס ניט געוואוסט, און אזוי איז אריבערגעגאנגען א יאהר נאך א יאהר, ביז באשע ניטעל איז קראנק געווארען און האט נישט גע־קאנט ריהרען מיט א פוס.

זעהען זערט אויס אז עס איז מן השמים געווען, אז מען האט זיא געוואלט ראטע־ווען, און דעריבער טאקע האט קיין שום רופא אויף דער וועלט זיך אויף דער קרענק נישט פערשטאנען. ווארום אזוי אין כלליות איז זיא אויפ'ן גאנצען לייב גע זונד און פריש געווען; כאחד האדם, גע־שלאפען, געגעסען, אלץ, אלץ! און אפילו אויף דיא פיס האט זיא קיין וואונד, קיי־פלעק, אפילו קיין שפרענקעלע נישט גע־האט, נאר ריהרען זיך האבען זיי זיך ניט געוואלט, בשום אופן נישט!

דאכט זיך, עס איז דיא בעסטע צייט אויסגעהיילט צו ווערען פון דער תאוה? אז א אודענע קומט נישט, נישט אין נאם אריין, נישט אין שוהל אריין, לייגט אין דער היים נאכאנאנד, — וואס טויג איהר קליידער און ציערונג פאר דיא פיער ווענד?

איז אבער דיא תאוה אין איהר אזוי שוין אנגעוואר צעלט געווען, אז זי ריכט זיך אלץ אין איינעם, מיינט, מארגען אויפצושטעהן אז בעט און מאכט זיך אלץ נייע און נייע קליידער, און קויפט אלץ, וואס מען ברענגט איהר אין שטוב אריין, און דערווייל הייסט זיא זיך א פאר מאל אין וואך אויסלעגען דיא קליידער מיט דער צירונג אויף שטוהלען און בענק פאר'ן בעט, און זיא לייגט אזוי און קוקט און שעפט נחת דערפון... וואס קלעהרט איהר, דיא ארימע יתומה האט געארבייט דערביי עבודת פרך...

איינמאל, מען לעגט איהר אויס דיא קליידער, דערזעהט זי פלוצלונג, אז איה־רע שעהנסטע מלבושים, דיא סאמעטענע און זיידענע, זיינען אויסגעפלעקט, אויס־געשמירט פון אלערליי מאכלים און נאך פערטשעפעט און צורישען. מאכט זי משקאות, און אויף טהייל ערטער — א געוואלט, אז עס קומען זיך שכנים און שכנות צולויפען אויף איהר געשריי און מען זעהט די צרה און עס בלייבט במוסכם כלם אז קיינער איז אין דעם נישט שול־דיג, נאר דיא יתומה, אז "דאס שטילע וואסער'ל", מיט'ן יראת שמים פנים'ל, וואס מען הערט נישט איהר קול א נאנ־צען טאג, וואס קומט נישט, אויסער אז זי נעהט אין שליחות, אין נאם אריין, — אז "דאס שטילע וואסער'ל רייסט דיא ברע־געם", און טהוט זיך ביינאכט אן הער בעל הבית'טעם קליידער, און גנב'עט זיך ארויס, און געהט אין דיא גוטע הייזער, זאו מען פרעסט און זויפט און מען טהוט אלדאס ביין. א קשיא אויף הייגטיגע צייט־טען! — ווארום דעמאלט פלעגט מען אויך זאגען "הייגטיגע צייטען", א פנים, אז מען מעג זאגען ליגען, מען מעג שווינד־לען, מען מעג רויבען, שענדען, הרג'ענען, מיט קוילען, מיט מעסערס, מיט גאז מיט וואס איהר ווילט אליין.

עס איז א סברא אז מען מעג אפילו נעהמען פרויען מיט קליינע עופה'לעך און ארויס ווארפען אין וואסער!

איהר דארפט אפילו קיין תירוץ ניט. איהר דארפט בלויז קענען!

קאנט איהר אויסקוילען אין איין טאג די גאנצע מענשהייט, מעגט איהר! איז דאס ניט א תענוג? פטור געוואר־רען אן עסק! אויס ישר, אויס מענש־ליכקייט!

איך דארף גאר ניט זוכען קיין עולה אויף יענעם, איך דארף גאר ניט בעווייזען אז יענער האט זיך פערריענט.

שטעהט מיר איינער אין וועג, מעג איך, אויב איך קען נאר, איהם אבראמען. מעג דאס זיין א מענש, עטליכע מענשען, א שטאדט אדער א לאנד, וויי בעלגיען.

א תענוג, בנאמנות. און עס קומט אונז באמת א מזל טוב.

אמת, מענשען האבען זיך תמיד אזוי געפיהרט. מחמות זיינען תמיד געווען, מענשען האבען גערויבט, געגנב'עט, און געטהאן כל השלעכטס איינער דעם צווייר־טען.

אמת!

דאס איז אבער געווען אין די אלטע צייטען, ווען מענשען זיינען בארבארען גע ווען.

זייט אבער מענשען האבען אנגעהויר־בען ווערען ציווילזירט איז אלץ ערגער גע ווארען.

צרות האט אויב זיך דער „פרייער" מענש גענומען אלערליי.

פערשיעדענע נעמען בלויז האבען די צרות געטראגען, און אמת'ען איז דאס אבער געווען איין גרויסע צרה:

"ישר!"

עשרת הדברות, מענשליכקייט, ישר, ארענטליכקייט, אנשטענדיגקייט, אמת, ליעבע, פריינדשאפט, געוויסען, און נאך נעמען אהן א סוף, אין אמת'ען אבער איז דאס געווען איין גרויסער אונגליק אויף אונזער קאפ:

„טהו יענעם קיין שלעכטס", אדער "לעבט ווי מענשען!" דאס איז געווען דער סך הכל פון די אלע פערשיעדענע נע־מען.

איז טאקי שוין באלד אונמעגליך גע־ווען צו לעבען אויף דער וועלט.

דא זעין זיך ניט, ווייל א לייד־ל שטעהט נעבאך, דאס זאג ניט ווייל עס קלינגט ניט שעהן פאר'ן אויער, טראג ניט דעם דאך ווייל עס איז ניט אין דער מאדע און געגען עסטעטישען געשמאק, דא שפיי ניט ווייל עס איז אומגעזונד, דאס טהו ניט, אזוי רעד ניט, ווייל וועסט חלילה פערלעצען יענעמס געפיהלען.

פון אויסשלאגען יענעם די צייהן איז דאך גאר אבגערעדט, נמנו וגמרו אז מען טאר דאס ניט טהאן, ניט על פי דין פון דער רעגיערונג און ניט על פי מענשליכ־קייט.

מען טאר ניט מאכען יענעם פאר א קאליקע, מען טאר איהם ניט אונטערהא־קען די פיס, מען טאר איהם ניט אונגליק־לאך מאכען, מען טאר ניט שווינדלען, רויבען, מען טאר ניט קיין שמוציגער פאליטישען, מען טאר ניט אינטריגירען, מען טאר ניט אפילו קיין ליגען זאגען!

און עס איז שוין פשוט ניט געווען אויס צוהאלטען פון דער ציוויליזאציע.

אמת, דא און דארט האט זיך נאך גע־פונען א "פרייער" מענש, וואס האט גע־רויבט און גענענב'עט. עס איז אויך אמת אז עס האבען זיך געפונען גענוג "מענ־שען" וואס האבען אריינגעשטאכען א מעסער אין זייערע מיטמענשען. אויף אזא אדער אויף אן אנדערען אופן. דאס זיינען ערשטענס, געווען בלויז אויסנאהמען.

צווייטענס, האט דאך זיי די געזעל־שאפט פערדאמט און דאס געזעטץ האט זיי בעשטראפט.

איצט אבער, אויב די מלחמה וועט נאר לאנג אנהאלטען, וועט דאך באמת ווערען א טייערער וועלט, א שעהנערע וועלט און א גליקליכע וועלט.

מיט ליכט וועט מען באלד מוזען זור־כען איינעם וועמענס הענד זיינען ריין פון בלוט.

אראבשיקען צום תהום פון ים א שיף מיט פרויען און קינדער ווערט שוין אפילו פון מאנכע רחמנים בעטראכט פאר א קונסטשטיק, פאר א חכמה.

אוועקשיקען מיט'ן פייער א לאנד וויא בעלגיען האט דער דייטשער ישור ער־ליכט ווייל זי מוז דאך האבען א פריינ־דען, צוליעב דעם זעלבען טעם וועט אויף דייטשלאנד איצט פערניכטען די שווייץ, פאר וואס ניט? וואו איז די עולה?

פון איינפאכען שווינדעל איז דאך אבגערעדט.

בלאפען איז שוין באלד א טוגענד, יעדענפאלס — ערלויבט.

אז דיפלאמאטען מעגען שווינדלען און בעטריענען פאר וואס זאלען קליינע מיזעראבלע מיקראבען ניט טארען שווינד־לען און רויבען,

און — מזל טוב אונז! עס געהט אונז צום לעבען. פריי ווי די פויגעלאך. אויס יישר!

אויס שטיקעניש!

איהר געפעלט מיר ניט? ארויס מיט אייער לינקען אויג.

איך ווייל פון אייך פטור ווערען?

א קווטשט אין א קנעפעל, אין א קע־שענע־טארפידא און — איהר זיינט אויף יענער וועלט.

אי קלוג, אי קונציג, אי פיין און שפא־רעווידיג...

די הויפט זאך, קענען! האט איהר די מאכט, מעגט איהר טהאן וואס איהר ווילט.

נאטירליך וועלען מיר דאס אלעס מו־זען מאכען אויף א ציוויליזירטען אופן.

ניט מיט א האק, ווי א פראסטער פאגראמשטשיק מיט א קונציגער טארפידא וועלען מיר מוזען יענעם אבראמען פון אונזער וועג אויב מיר וועלען עס געפינען סטראטעגיש נויטיג.

יעדענפאלס, ניעדער מיט יושר, מיט אמת, מיט רחמנות און מענשליכקייט. אויס געוויסען, ניעדער מיט הומאניטעט, מזל טוב אונז!

* * *

איין צרה בלויז, איין וואלקענדעל, איין קליינינגקייט:

דאס צרה'לע בעשטעהט אין דעם וואס יענער וועט דאך אויך טהאן דאס וועלבע מיט אונז....

* * *

אט דאס געדאנקעל פערשטערט מיר די גאנצע שמחה און איך האב מורא אז עס וועט נאך פלייבט ערגער זיין...

מזל טוב אונז!

(פעליטאן)

פון י. ראזען.

קורץ, עס קומט אונז א מזל טוב. פטור געוואָרען אן עסק. אויס יישר!

האסטו געהערט א געשיכטע? מען האט זיך דאך ניט געקאנט א ריהר טהון פון דאנעט אהער. מען האט דאך פשוט ניט געקענט לעבען, ניט אטהעמען.

האסטו געוואלט בענעהן אן עולה'נקע, מען טאר ניט!

— א גנבה'לע, מען טאר ניט!

א פשוט'ען ליגען האט איהר דאך ניט געטארט זאגען. עס איז דאך פשוט געווען א סקאנדאל! דאס פאסט ניט, דאס טאר מען ניט, דאס איז ניט על פי יושר, דאס איז ניט שעהן, דאס איז ניט מענשליך, הער נעה ניט, דאס טהו ניט ריהר זיך ניט, נעהם ניט זאג ניט, און נעה לעב אויף דער וועלט!

פון גרויסע עולות איז דאך אבגע־רעדט.

נעהמען, למשל, איינעם און גוט צו־ברעכען די ביינער און אויסשלאגען אן אויג האט מען ניט געטארט.

סטייטש, גזלנים יענער איז מיר א שנא, מיינער א קאנקורענט און איך האב איהם פיינט?

"ניין, "שלאגען איהם טארסטו ניט!"

סטייטש, פאר וואס עפעס זאל איך ליידען, אז איך קען פון יענעם פטור ווערען, איינס און צוויי?

"ניין!"

"מען טאר ניט!"

"האסט ניט קיין רעכט!

"געהערט א געשיכטע?"

איך קען יענעם שלאגען, איך קען איהם בערויבען, איך קען איהם בעשווינדלען, איך קען איהם בעשמוצען, איך קען איהם עוקר מן השורש זיין, ניין, טאר איך ניט! פשוט א סקאנדאל

איז טאקי געווען זעהר שלעכט, זעהר ביטער.

האבען מיר דאך א גרויסען גאט אויף דער וועלט, — און פלייבט האט עס גאר דער טייוועל געטהאן — איז געקומען א מלחמה און האט אונז געפעענט די אויגען אז מען מעג.

דיא וועלט ווערט וואס א מאל ערגער! — נעהמט מען דיא יתומה, וואס ווייל זיך נישט מודה זיין, און מען זידעלט זי מיט אזוינע ווערטער, וואס מען דארף פאר'ן מויל נישט ברענגען, בפרט שרייבען, און מען שלאגט זיא און מען הרג'עט זיא. דערנאך פיהרט מען זיא צום רב, און מען זאגט עדות אזוי און אזוי, אז קיינער נישט, נאר זיא; און והא ראיה — זיא זעהט אזוי דאר און מאגער אויס, ביי אזא גוטס, ביי אזא גבירה, ביי א קרובה... על כן, מוז זיין אז זיא שלאפט נישט גאנצע נעכט און טרינקט און זויפט און טהוט כל העברות שבעולם... נעהמט מען דיא יתומה און מען גאלט איהר אפ דעם קאפ, מען זאל זיא מיאוס מאכען, עס זאל שוין קיינער אין איהר נישט נכשל ווערען און מען טרייבט זיא ארויס פון שטאדט, מיט א געלייפעריי און געפייפעריי, וויא דעמאלט דער שטייגער איז געווען.

(סוף קומט)

ווינדזאר טיש זאלץ

דארף זיין אין יעדער קענעדער היים.

סעטעלס איצט די מילך פראנע

בעשליסט איצט צו באנוצען זיך מיט אלע בענעפיטען פון ריי־נערער און בעסערער מילך — מיט פארמערס דעירי מילך. דאס איז פאר אייך און פאר אייער פאמיליע — אויך דער נייער ניעדריגער פרייז 23 טיקעטס פאר $1.00.

THE FARMERS' DAIRY.

רייכערע מילך אויף א נידעריגער פרייז.

23 טיקעטס פאר $1 פאן עדעליך 400 קוזין סטריט וועסט 367

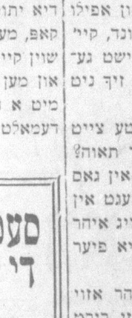

ווייבער און פילאזאפיע נטהען ניט האנד אין האנד

בעריהמטע פילאזאפען וואס האבען איינפאך געהאסט פרויען.

טאלסטאי, ניטשע און שאפענהויער זיי נען שטאנד צו אויסטראגען פון דריי אינטערעסאנ־טע פילאזאפיע ריכטונגען פון נייניצעהנ־טען יאהרהונדערט וועלכע הערשען עד היום, דיא דריי גרויסע דענקער זיינען איינשטימיג אין זייער מיינונג פרויען: זיי זיינען אלע שטארקע פרויען געגנער. עס איז אלזא זעהר וויכטיג צו ערקלעהרען, פון וואנען שטאמט דיא פרוי־ען שנאה ביי דיא דריי בעריהמטע דענ־קער

דיא טהעטיגקייט פון טאלסטאי צו־טהיילט זיך אויף צוויי פעריאדען: אין זיין יוגענד און אין דיא מיטעלע יאהרען בעוויזט זיך אונז טאלסטאי אלס מעב־טיגער קינסטלער און ווערט בעריהמט מיט זיינע ליטעראראישע ווערק. נאר אין דיא לעצטע יאהרען ווערט ער א טיעפער דענ־קער און בילדעט זיין איינענע פילאזאפיי שע טהעאריע. זיין מיינונג ווענען פרויען ענדערט זיך נאך דיעזע פעריאדען. זיין זיינע קינסטליכע ווערק קען מען רעכע־נען טאלסטאי פאר א פרויען שעטצער. די פרויען פון "קריעג און פרידען" און זאנ־גאר פון "אנגא קארענינא" זיינען אנגע־טהיילט מיט אלע מדות טובות, וועלכע קענען בעשיינען דעם מין היפה. זיי זיי־נען דער קויאל פון דיא עדעלע, מילדע נעפיהלען, זיי זיינען גרייט צו זעלבסט־אפפערונג פאר'ן צווייטען, פאר'ן פאטער־לאנד: זייער ליעבע איז ריין. זיא דער־ווארעמט, זיא טרייסט, זיי האלטען אונ־טער דיא מוטה פון דיא מענער און זיינען אין שטאנד צו אויסטראגען אויף זיך מיט ווילינקייט דיא צרות פון'ם לעבען.

אזוי רעדט טאלסטאי דער ראמאניסט. ביי טאלסטאי דער פילאזאף, דעם לעבענס ריכטער איז שוין אנדערע דברים. דא ווערט ער א פרונציפיעלער פרויען געגנער. דער פרעדיגער פון אלגעמיינע, אונווער־סעלע ליעבע, פון בטול היש, געפינט אז דיא פרוי מיט איהר ליעבע ליעגט וויא א אבן נגף אויף דער וועג, וועלכע ער רע־כענט פאר דער איינציגער צו פיהרען דעם מענשען צום פראגרעס. צום גליק פון מענשען, זאגט טאלסטאי, דארף מען אפשאפען דיא גרענעצען צווישען איך און אלע. יעדערענס ליעבע דארף פערכאפען דיא גאנצע וועלט. און דעם איבערהויפט שטערט דיא פרוי.

דארום איז קיין וואונדער אז טאלסטאי־ען געפעהלט ניט דיא פרוי; זיא איז ניט פאסיג פאר זיין דרך הישר, און געפינען א מיטעל צו פיקסען דיא נאטור איז ער אויף ניט מעכטיג, בלייבט איהם צו האר־סען זיא וויא יעדער שעדליכע בעשעפע־נים.

ניטשע'ס פיינדשאפט צו פרויען, שטאמט אויף פון זיין מאדנער פילאזאפיע אבער דער שטאנדפונקט פון זיין שלעכ־טען מיינונג וועגען פרויען איז גאר א פערקעהרטער פון טאלסטאי, אזוי ווי זייר־ען ווארט ער איהם ניט אונגליק־לאך מאכען, מען טאר ניט שווינדלען, רויבען, מען טאר ניט קיין שמוציגער פאליטישען, מען טאר ניט אינטריגירען, מען טאר ניט אפילו קיין ליגען זאגען!

און עס איז שוין פשוט ניט געווען אויס צוהאלטען פון דער ציוויליזאציע.

אמת, דא און דארט האט זיך נאך גע־פונען א "פרייער" מענש, וואס האט גע־רויבט און גענענב'עט. עס איז אויך אמת אז עס האבען זיך געפונען גענוג "מענ־שען" וואס האבען אריינגעשטאכען א מעסער אין זייערע מיטמענשען. אויף אזא אדער אויף אן אנדערען אופן. דאס זיינען ערשטענס, געווען בלויז אויסנאהמען.

צווייטענס, האט דאך זיי די געזעל־שאפט פערדאמט און דאס געזעטץ האט זיי בעשטראפט.

איצט אבער, אויב די מלחמה וועט נאר לאנג אנהאלטען, וועט דאך באמת ווערען א טייערער וועלט, א שעהנערע וועלט און א גליקליכע וועלט.

מיט ליכט וועט מען באלד מוזען זור־כען איינעם וועמענס הענד זיינען ריין פון בלוט.

אראבשיקען צום תהום פון ים א שיף מיט פרויען און קינדער ווערט שוין אפילו פון מאנכע רחמנים בעטראכט פאר א קונסטשטיק, פאר א חכמה.

אוועקשיקען מיט'ן פייער א לאנד וויא בעלגיען האט דער דייטשער ישור ער־ליכט ווייל זי מוז דאך האבען א פריינ־דען, צוליעב דעם זעלבען טעם וועט אויף דייטשלאנד איצט פערניכטען די שווייץ, פאר וואס ניט? וואו איז די עולה?

פון איינפאכען שווינדעל איז דאך אבגערעדט.

בלאפען איז שוין באלד א טוגענד, יעדענפאלס — ערלויבט.

אז דיפלאמאטען מעגען שווינדלען און בעטריענען פאר וואס זאלען קליינע מיזעראבלע מיקראבען ניט טארען שווינד־לען און רויבען,

און — מזל טוב אונז! עס געהט אונז צום לעבען. פריי ווי די פויגעלאך. אויס יישר!

אויס שטיקעניש!

איהר געפעלט מיר ניט? ארויס מיט אייער לינקען אויג.

איך ווייל פון אייך פטור ווערען?

א קווטשט אין א קנעפעל, אין א קע־שענע־טארפידא און — איהר זיינט אויף יענער וועלט.

אי קלוג, אי קונציג, אי פיין און שפא־רעווידיג...

די הויפט זאך, קענען! האט איהר די מאכט, מעגט איהר טהאן וואס איהר ווילט.

נאטירליך וועלען מיר דאס אלעס מו־זען מאכען אויף א ציוויליזירטען אופן.

ניט מיט א האק, ווי א פראסטער פאגראמשטשיק מיט א קונציגער טארפידא וועלען מיר מוזען יענעם אבראמען פון אונזער וועג אויב מיר וועלען עס געפינען סטראטעגיש נויטיג.

יעדענפאלס, ניעדער מיט יושר, מיט אמת, מיט רחמנות און מענשליכקייט. אויס געוויסען, ניעדער מיט הומאניטעט, מזל טוב אונז!

* * *

איין צרה בלויז, איין וואלקענדעל, איין קליינינגקייט:

דאס צרה'לע בעשטעהט אין דעם וואס יענער וועט דאך אויך טהאן דאס וועלבע מיט אונז....

* * *

אט דאס געדאנקעל פערשטערט מיר די גאנצע שמחה און איך האב מורא אז עס וועט נאך פלייבט ערגער זיין...

דייאמאנדס $1 $2 $3 זעכענטליך.

איהר האט יעצט די גלעגענהייט צו האב־מען דעם פיינסטען דייאמאנד אדער אנדערע דזשעולעריי דורך דאס פרעדיס סיסטעם פון דזשייקאב בראדער. דייאמאנדס ווי עס איז בעווארסט ווערט אדע מאל פייערער אין עס איז אן אייביגקייט.

יעדער געשריבען יעדען ערהאלטען סענשען זיא דאס "י. ר. האט די גלעגענהייט צו קויפען ביי אונזדייאמאנדס מיט די לייכטסטע אבצאהלונגען. ספעשעל דיסקאונט 10 פראצענט פאר קעש. דזשייקאב בראדערס 15 יאנג סטריט ארקייד.

ערע טהעאריען זייגען! פינקטליך געגענגע־שטעלט אייגע דיא אנדערע.

ניטשע'ס תורה איז געגרינדעט אויפן איך. ער איז דער אנפאנג און ער איז דער סוף. אויסער דעם איך איז הכל הבל. ניי־טשע הייסט איבערשאצען אלע בעשטימ־טע ווערטהע אין דער וועלט און מאכען פאר א מיטעלפונקט דעם איינציגען זעלבסטשטענדיגען איך. וועלכער דארף ניט האבען קיינע געזעצען און קיינע סאר־ציאלע פערבינדונגען. ניטא קיין כלל, מענשהייט, נאר דער פרט, מענש, וועלכער לעבט נאר צוליעב זיך און אלעס וואס ארום איהם איז אין איהם אנגעהאנגען.

זיין אידעאל איז דער פערשטארקטער אויסגעוואקסענער איך, ביי וועמען דיא פערזענליכע מעכטיגקייט איז ענטוויקעלט אויפ'ן חעכסטען גראד, און ער הערשט אויף זיך אין אויף דער גאנצער נאטור.

מען דארף ניט קיין גרעסערע שטערונג צו דיעזער מערקווירדיגער טהעאריע וויא דיא פרוי און איהר ליעבע. וואו דיא פרוי מישט זיך אריין שטערט זיא דיא געלבסט שטענדיגקייט פון דעם איך. דיא פרויען־ליעבע מאכט צוויי פערזאנען פאר איין איך. ווען דער מאן מיט דער פרוי זיינען פערבונדען אין ליעבע ווערען זיי אנגע־האנגען איינער אן דעם צווייטען. דאן קען שוין ניט זיין קיין זכר פון דעם אלמעכ־טיגען איך. יעדערער בעזונדער ווערט נאר א פלג־גוף און זיין לעבען איז ניט גאנץ וואו דער צווייטער נעהמט ניט קיין אנ־טהייל אין איהם. דער איך ווערט אונ־טערטהענג דעם צווייטען איך וואס איז אויסער איהם.

אט קענען דער מישענינג קריגט ניטשע. ער דענקט אז אהן דער נקמה וואלט דער מענש אליין ווערען א עולם מלא אז! מיט איהר וועט ער קיין באל צו קיין תקומה ניט קומען. דיא פרויען, זאגט ניטשע, ערניעדערען דעם מאן און שלאפען אפ זיין נאטור. זייער ווייכע הארץ און איידעלע נעפיהלען, זיינען גרויסע שלאפקייטען וואס מאכען דעם מאן פאר א שמאטץ, דו מאכט פון זיין מאל צו קיין תקומה ניט קומען. דיא פרויען, זאגט ניטשע, ערניעדערען דעם מאן און שלאפען אפ זיין נאטור. זייער ווייכע הארץ און איידעלע נעפיהלען, זיינען גרויסע שלאפקייטען פאר א שמאטץ, דו מאכט פון זיין מאל צו קיין תקומה ניט קומען. דיא פרויען, זאגט ניטשע, ערניעדערען דעם מאן און שלאפען אפ זיין נאטור. זייער ווייכע הארץ און איידעלע נעפיהלען, זיינען גרויסע שלאפקייטען פון דער ליעבע. דיא פרויען, זאגט ניטשע, ווערטהע אין דער וועלט און מאכען פאר א מיטעלפונקט דעם איינציגען זעלבסטשטענדיגען איך. וועלכער דארף ניט האבען קיינע געזעצען און קיינע סאר־ציאלע פערבינדונגען. ניטא קיין כלל, מענשהייט, נאר דער פרט, מענש, וועלכער לעבט נאר צוליעב זיך און אלעס וואס ארום איהם איז אין איהם אנגעהאנגען.

זיין אידעאל איז דער פערשטארקטער אויסגעוואקסענער איך, ביי וועמען דיא פערזענליכע מעכטיגקייט איז ענטוויקעלט אויפ'ן חעכסטען גראד, און ער הערשט אויף זיך אין אויף דער גאנצער נאטור.

מען דארף ניט קיין גרעסערע שטערונג צו דיעזער מערקווירדיגער טהעאריע וויא דיא פרוי און איהר ליעבע. וואו דיא פרוי מישט זיך אריין שטערט זיא דיא געלבסט שטענדיגקייט פון דעם איך. דיא פרויען־ליעבע מאכט צוויי פערזאנען פאר איין איך. ווען דער מאן מיט דער פרוי זיינען פערבונדען אין ליעבע ווערען זיי אנגע־האנגען איינער אן דעם צווייטען. דאן קען שוין ניט זיין קיין זכר פון דעם אלמעכ־טיגען איך. יעדערער בעזונדער ווערט נאר א פלג־גוף און זיין לעבען איז ניט גאנץ וואו דער צווייטער נעהמט ניט קיין אנ־טהייל אין איהם. דער איך ווערט אונ־טערטהענג דעם צווייטען איך וואס איז אויסער איהם.

אט קענען דער מישענינג קריגט ניטשע. ער דענקט אז אהן דער נקמה וואלט דער מענש אליין ווערען א עולם מלא אז! מיט איהר וועט ער קיין באל צו קיין תקומה ניט קומען. דיא פרויען, זאגט ניטשע, ערניעדערען דעם מאן און שלאפען אפ זיין נאטור. זייער ווייכע הארץ און איידעלע נעפיהלען, זיינען גרויסע שלאפקייטען פון דער ליעבע. דיא פרויען, זאגט ניטשע, ווערטהע אין דער וועלט און מאכען פאר א מיטעלפונקט דעם איינציגען זעלבסטשטענדיגען איך. וועלכער דארף ניט האבען קיינע געזעצען און קיינע סאר־ציאלע פערבינדונגען. ניטא קיין כלל, מענשהייט, נאר דער פרט, מענש, וועלכער לעבט נאר צוליעב זיך און אלעס וואס ארום איהם איז אין איהם אנגעהאנגען.

(פארטזעצונג אויף פיידזש 6.)

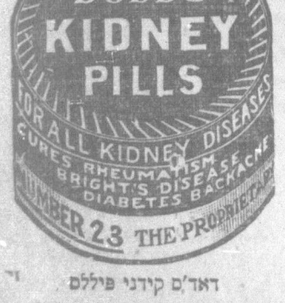

דאד'ס קידני פילס

פאר אלע נירען קראנקהייטען פאר רהו־מאטיזם, ברידרד דרויז און שטעכעניש אין רוקען.

צו באקומען אין אלע דראג סטארס

— די —

קאנטינענטאל

אינשורענס קאמפאני

פון ניו יארק

פייער אינשורענס

לייסענסד פון דער דאמיניאן רעגירונג.

אינקארפארירט 1853

הענרי עווענס, פרעזידענט
געארג ע. קליין וויס־פרעזידענט
דזש. ע. לייפעג, צווייטער וויס פרעזיד.
און סעקרעטער
דייוויד ראמסי, 2־טער וויס פרעזידענט
און קאונסעל

צ. ר. טוטל.
דזש. א. סווינגערטאן.
פ. ר. מיללארד.
ערנעסט שטורם סעקרעטערים.
ס. א. קראם, אדיטארס

די מעלוויל־דייוויס קאמפאני, אגענטען

24 טאראנטא סטריט, טאראנטא אנט.

עמאנועל י. קענען, מענעדזשער אינשורענס ברענטש

טעלעפאן מיין 4711

די גרעסטע אמעריקאנער קאמפאני

איהר רעקארד פון אשר'דיגער בעהאנדלונג, איהר גרונטאוונע מענעדזשמענט; איהר פינאנציעלע קראפט, גיט דער קאנטינענטאל (פייער) אינשורענס קאמפאני איהר מעצב אין דער אינשורענס וועלט. אין דיעזע צייטען קען מען ניט גענוג בעט־אנען די פינאנציעלע שטארקייט פון דיעזער קאמפאני, וועלכע האט קיין גלייכען נ יט, צו איהרע פאליסי האלדערס, איהרעאגענטען אדער צו די יעניגע וואס ווילען זיך אינשורען.

אינשורט אויף איצט.

מארגען וועט נאך זיין שפעט.

סעקיוריטי סטאבילימי פערמאנענץ

צוויי אין זעכציגסטער יעהרליכער בעריכט יאנואר 1 1915

אסעטס

באנדס און סטאקס	21,699,180.00*
ריעל עסטייט	1,175,000.00
לאנס אויף באנדס און מארטגיידזש	2,700,00
פרעמיום און קאלעקשאן	1,315,529.76
אינטערעס, דיווידענס און רענט	194,940.27
קעש אין אפיס, דעפאזיט	3,217,267.41
סך חכל עסטעטס	$27,604,617.44

*דאס שליסט איין דעם עקסעס דעפאזיט פון $16,645,21 אין קענעדע און ניו־מעק־סיקא

ליעביליטיס

ניט קיין פערדיענטע פרעמיומס	$9,540,634.00
פערלוסטען אדזשאסטענדיג	724,395.07
אלע אנדערע קליימס	297,693,14
רעזערוו פאר קאנטינדזשענסי	100,000.00
רעזערוו פאר דיווידענט צאהלבאר יאנואר דעם 2־טען 1915	500,000.00
אוי